

Programområde for barne- og ungdomsarbeiderfag - Læreplan i felles programfag Vg2

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 5. januar 2006 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2007

Gjelder til 31.07.2018

Formål

Programfagene skal medvirke til å dekke behovet for barne- og ungdomsarbeidere som kan legge til rette for aktivitet, glede og livsutfoldelse for barn og unge. Samfunnet har behov for barne- og ungdomsarbeidere som er tydelige rollemodeller, ser det enkelte individ og er bevisst på de utfordringer barn og unge har i et flerkulturelt samfunn. Opplæringen skal bidra til å utvikle evne og vilje til fleksibilitet og samarbeid om barn og unges opplæring, utvikling og trivsel, og kunnskap om hvordan barn og unge lærer. Programfagene skal bidra til vern om miljøet og naturen og til varierte og utfordrende kultur- og kvalitetsopplevelser. Programfagene skal også stimulere til et fellesskap preget av glede, lek, utforskning, læring og samhørighet.

Opplæringen i programfagene skal gi elever og lærlinger grunnlag for å velge hensiktsmessige pedagogiske metoder i arbeidet med barn og unge i alderen 0–18 år. Opplæringen skal utvikle evnen til kommunikasjon i møte med barn, unge og foreldre, tilpasset kulturtilhørighet, funksjonsnivå og livssituasjon. Videre skal opplæringen utvikle relasjonsforståelse og evne til å tilrettelegge for brukermedvirkning.

Opplæringen skal rettes mot arbeid i ulike pedagogiske virksomheter og mot områder der barn og unge ferdes i hverdagen, og være i tråd med gjeldende regelverk. Opplæringen skal være praksisnær, tverrfaglig, gi helhetlig kompetanse og legge grunnlaget for videre opplæring som barne- og ungdomsarbeider.

Struktur

Programområde for barne- og ungdomsarbeiderfaget består av tre programfag. Programfagene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over programfagene:

Årstrinn	Programfag		
Vg2	Helsefremmende arbeid	Kommunikasjon og samhandling	Yrkesutøvelse

Beskrivelse av programfagene

Helsefremmende arbeid

Programfaget handler om hvordan fysisk og psykisk helse og positiv selvfølelse kan stimuleres. Videre handler faget om hvordan barn og unge utvikler evne til å ta medansvar for eget liv, og hvordan de bruker sine ressurser og sitt sosiale nettverk. Ulike sider ved barn og unges forhold til tobakk, rusmidler og kriminalitet inngår. Temaene kjønnsroller, selvfølelse,

mobbing og rasisme er også en del av faget. Betydningen av utfordrende aktiviteter, utholdenhet og styrke som grunnlag for barn og unges vekst og utvikling inngår i faget. Videre handler faget om trygg og sunn mat for barn og unge.

Kommunikasjon og samhandling

Programfaget handler om hvordan en kan stimulere vekst og utvikling hos barn og unge med ulik livssituasjon, kulturtilhørighet og funksjonsnivå. Faget handler videre om de voksne som rollemodell og betydningen av språkbruk og omgangsform. Sosialiseringprosessen hos barn og unge, utvikling av sosial kompetanse, empati, respekt og toleranse inngår i faget. Programfaget handler også om samarbeid, gruppeprosesser og konflikthåndtering.

Yrkesutøvelse

Programfaget handler om barn og unges oppvekstvilkår i et flerkulturelt og mediepåvirket samfunn, og om ulike typer aktiviteter som brukes i det pedagogiske arbeidet for barn og unge. Observasjon, planlegging, dokumentasjon, motivering, vurdering og valg av hensiktsmessige pedagogiske metoder er grunnleggende i faget. Betydningen av lek og aktivitet for læring og utvikling inngår i faget. Rammefaktorer, regelverk og måldokumenter som er styrende for pedagogiske virksomheter og andre arenaer der barn og unge oppholder seg, og yrkesforståelse, inngår i faget.

Timetall

Timetall er oppgitt i 60-minutters enheter.

Vg2

Helsefremmende arbeid 140 timer

Kommunikasjon og samhandling 140 timer

Yrkesutøvelse 197 timer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til å utvikle fagkompetansen og er en del av den. I barne- og ungdomsarbeiderfaget forstås en grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg skriftlig og muntlig i barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer kommunikasjon med barn og unge, deres foreldre og foresatte og andre samarbeidspartnere. Det vil si å kunne skrive planer, referater og dokumentasjon, oppfatte og overbringe muntlig og skriftlig informasjon på en

presis måte, og å kunne bruke skriftspråket til å produsere egne tekster til bruk i arbeidet.

Å *kunne lese* i barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer å forstå og sette seg inn i faglitteratur for å holde seg faglig oppdatert. Det innebærer å kunne forstå innholdet i tekster og planer for virksomheten og i relevant regelverk som gjelder for arbeidsplassen. Det innebærer å kunne holde seg orientert om barne- og ungdomslitteratur.

Å *kunne regne* i barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer budsjett- og økonomiforståelse og beregning av kvantum ved matlaging. Det innebærer også å kunne forstå tall og logikk, sortering og systematisering.

Å *kunne bruke digitale verktøy* i barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer kreativ bruk av digitale medier i den praktiske yrkesutøvingen. Digitale verktøy anvendes i dokumentasjon, prosjektbeskrivelser og referater, og ved innhenting av fagstoff.

Kompetansemål

Helsefremmende arbeid

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for aktiviteter for barn og unge som kan fremme god fysisk og psykisk helse
- drøfte hva omsorg innebærer for barn og unge i ulike aldrer
- forklare hva mobbing og rasisme er, og drøfte forebyggende tiltak
- drøfte ulike holdninger til tobakk, rus og kriminalitet og beskrive noen rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak rettet mot barn og unge
- drøfte sammenhenger mellom identitet, seksualitet og selvfølelse, og drøfte hvordan en kan veilede barn og unge i slike spørsmål
- gjøre rede for hva fysisk aktivitet og kosthold betyr for barn og unges helse, og foreslå helsefremmende tiltak
- lage trygge og sunne måltider for barn og unge i tråd med norske anbefalinger for ernæring og relevant regelverk
- gjøre rede for betydningen av god hygiene og foreslå tiltak for å forebygge smittsomme sykdommer
- utføre førstehjelp ved fall-, druknings- og trafikkulykker

- gjøre rede for krav til sikkerhet der barn og unge oppholder seg, og drøfte hvordan barn og unge kan ta medansvar for egen sikkerhet
- gi eksempler på tegn som tyder på omsorgssvikt og andre bekymringsfulle forhold, og gjøre rede for ansvar og tjenestevei
- drøfte hva helse-, miljø og sikkerhet betyr for arbeids- og læringsmiljøet

Kommunikasjon og samhandling

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte ulike former for kommunikasjon og gjøre rede for hvordan kommunikasjon kan fremme trygghet og tillit
- drøfte tiltak som kan bidra til å utvikle den sosiale kompetansen hos barn og unges
- gjøre rede for hovedtrekk ved barns språkutvikling og gi eksempler på språkets betydning for personlighetsutviklingen
- drøfte faktorer som er viktige for sosialiseringprosessen hos barn og unge, og gjøre rede for hvordan en kan veilede barn og unge
- gjøre rede for hva som kjennetegner arbeid i grupper
- drøfte ulike strategier for konflikthåndtering og prøve noen strategier i praksis
- gjøre rede for den voksnes ansvar i samhandling med barn og unge og drøfte hvordan samspeillet mellom barn og voksne kan utvikles
- gjøre rede for hva brukermedvirkning innebærer, og gi eksempler på hva brukermedvirkning betyr i barne- og ungdomsarbeiderfaget

Yrkesutøvelse

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte hva profesjonell yrkesutøvelse innebærer i barne- og ungdomsarbeiderfaget
- drøfte barne- og ungdomsarbeideren som rollemodell for barn og unge
- gjøre rede for hva pedagogisk arbeid er, og drøfte hvilke holdninger som er viktige i pedagogisk arbeid

- forklare hvordan gjeldende regelverk, rammefaktorer og målsettinger for pedagogiske virksomheter har betydning for yrkesutøvelsen
- gjøre rede for hvordan oppvekstmiljøet påvirker utviklingsmulighetene for barn og unge
- drøfte hvordan barn og unges ulike kulturelle og religiøse bakgrunn kan være en ressurs i det pedagogiske arbeidet
- drøfte tiltak som kan fremme barn og unges evne til å vurdere mediernes påvirkning
- gjøre rede for hva observasjon, planlegging og dokumentasjon kan bety i arbeidet med barn og unge
- drøfte hva motivasjon kan bety for læring og utvikling
- drøfte hva lek kan bety, og gi eksempler på tiltak som kan fremme lek og kreativitet tilpasset alder, modningsnivå og funksjonsevne
- planlegge og gjennomføre enkle aktiviteter for ulike grupper og begrunne valg av aktiviteter med utgangspunkt i utviklingspsykologi
- planlegge og gjennomføre enkle aktiviteter for barn og unge innen kultur og fysisk aktivitet
- lage enkle måltider for barn og unge som del av et pedagogisk arbeid
- gjøre rede for prinsippene for universell utforming
- gjøre rede for og anvende ergonomiske prinsipper i yrkesutøvelsen

Vurdering

Vg2 barne- og ungdomsarbeiderfag

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Programfag	Ordning
Helsefremmende arbeid	Eleven skal ha en standpunktkarakter i hvert av programfagene.
Kommunikasjon og samhandling	
Yrkesutøving	

Eksamen for elever

Programfag	Ordning
Helsefremmende arbeid	Eleven skal opp til en tverrfaglig praktisk eksamen hvor de felles programfagene inngår. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Kommunikasjon og samhandling	
Yrkesutøving	

Eksamen for privatister

Programfag	Ordning
Helsefremmende arbeid	Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen i hvert av programfagene. I tillegg skal privatisten opp til en tverrfaglig praktisk eksamen hvor de felles programfagene inngår. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Kommunikasjon og samhandling	
Yrkesutøving	

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.